

Sygn. akt VI ACa 81/15

1) **WYROK**

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ryszard Sarnowicz

Sędziowie: SA Grażyna Kramarska

SO del. Magdalena Sajur - Kordula (spr.)

Protokolant: Katarzyna Łopacińska

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2017r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Usług (...) sp. z o.o. w H.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 12 listopada 2014 r.

sygn. akt XVII AmA 8/13

zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że nadaje mu brzmienie: „uchyla decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 20 listopada 2012 roku nr (...) w całości.”

Sygn. akt VI ACa 81/15

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją z dnia 20 listopada 2012 r. nr (...) uznał, że działanie Przedsiębiorstwa Usług (...) sp. z o.o. z siedzibą w H. polegające na stosowaniu we wzorcach umów pod nazwą „Umowa świadczenia usług” i „Umowa świadczenia usług – pojemnik własny (na żądanie)”, wykorzystywanych przy zawieraniu umów z konsumentami postanowień o treści:

A. **Wzorzec – Umowa świadczenia usług:**

- 1) „Niedokonanie wpłaty w wyznaczonym terminie upoważnia Zleceniobiorcę do zabrania pojemnika będącego jego własnością, wstrzymania wywozu lub zerwania umowy oraz powiadomienia uprawnionych służb samorządowych” (§ 10 ust. 5),
- 2) „Zmiana cen w powyższych przypadkach nie stanowi zmiany umowy i nie wymaga aneksu do umowy. O zmianie cen zleceniobiorca powiadomi Zleceniodawcę pisemnie na 14 dni przed obowiązywaniem nowej ceny” (§ 11 ust. 3),

3) „Zleceniobiorca zastrzega sobie prawo do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku nieuregulowania należności za wykonaną usługę” (§ 16 ust. 3),

B. Wzorzec – Umowa świadczenia usług – pojemnik własny (na żądanie):

1) „Niedokonanie wpłaty w wyznaczonym terminie upoważnia Zleceniobiorcę do zabrania pojemnika będącego jego własnością, wstrzymania wywozu lub zerwania umowy oraz powiadomienia uprawnionych służb samorządowych” (§ 8 ust. 5),

2) „Zmiana cen w powyższych przypadkach nie stanowi zmiany umowy i nie wymaga aneksu do umowy. O zmianie cen zleceniobiorca powiadomi Zleceniodawcę pisemnie na 14 dni przed obowiązywaniem nowej ceny” (§ 9 ust. 3),

3) „Zleceniobiorca zastrzega sobie prawo do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku nieuregulowania należności za wykonaną usługę” (§ 14 ust. 3),

odpowiadających postanowieniom wpisanym do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. nr 43, poz.269 ze zm.) stanowi naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę, określoną w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dn. 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm. – dalej uokik) i nakazał zaniechania jej stosowania. Z tytułu stwierdzonych w punkcie I A i I B naruszeń Prezes UOKiK na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik nałożył na (...) dwie kary pieniężne w wysokości po 8.831 zł.

Sąd I instancji oparł swe rozstrzygnięcie na podstawie następujących ustaleń i rozważań prawnych:

Przedsiębiorstwo Usług (...) sp. z o.o. w H. prowadzi działalność gospodarczą, polegającą na gospodarowaniu odpadami. W roku 2011 i 2012, przy zawieraniu umów z konsumentami (...) wykorzystywało wzorce umowne pod nazwą: „Umowa świadczenia usług” i „Umowa świadczenia usług – pojemnik własny (na żądanie)”, które zawierały postanowienia umowne wymienione w sentencji zaskarżonej decyzji. W toku wszczętego przez Prezesa UOKiK, postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2012 r. postępowania administracyjnego pod zarzutem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, (...) w piśmie z dnia 10 sierpnia 2012 r. wyjaśniło, że kształtując treść wymienionych wzorców umownych, przeznaczonych do zawierania umów z konsumentami, kierowało się określoną w art. 353¹ § 1 kodeksu cywilnego zasadą swobody umów. Przedsiębiorca stwierdził, że na terenie swojego działania nie jest monopolistą i konsumenci nie mają obowiązku podpisywania z nim umów dotyczących świadczonych usług. Nie zgodził się z przedstawioną w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania oceną Prezesa UOKiK, dotyczącą postanowień wzorców umownych wykorzystywanych do zawierania umów z konsumentami i oświadczył, że prowadząc działalność gospodarczą w warunkach konkurencyjnych nie narusza art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Z informacji przedstawionych w piśmie z dnia 27 września 2012 r. dotyczących sytuacji finansowej wynika, że w 2011 r. spółka osiągnęła przychód w wysokości 14 718 034,65 zł. W piśmie zaznaczono, że wykonywane przez (...) usługi oczyszczania miasta dały ujemny wynik finansowy w kwocie 395 591,73 zł. Uzyskany w 2011 r. zysk netto (...) wyniósł 121 211, 81 zł.

Sąd I instancji wskazał, że Przedsiębiorstwo Usług (...) sp. z o.o. w H. w złożonym odwołaniu nie zaprzeczyło, że w prowadzonej działalności gospodarczej wykorzystuje wzorce umowne zawierające postanowienia wymienione w sentencji zaskarżonej decyzji. Również zawarte w decyzji stanowisko Prezesa UOKiK, dotyczące tożsamości wykorzystywanych przez (...) postanowień umownych z postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc, nie było przez powoda kwestionowane. W świetle dokonanych na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego ustaleń Sąd, na podstawie art. 230 kpc uznał te okoliczności za przyznane.

Podniesione w odwołaniu zarzuty naruszenia art. 111 uokik oraz art. 233 § 1 kpc powód uzasadnił pominięciem przez Prezesa UOKiK przy wydawaniu zaskarżonej decyzji istotnej okoliczności, iż w 2011 r. z tytułu usług w zakresie oczyszczania miasta osiągnął ujemny wynik finansowy. Powód wskazał, że na wystąpienie Prezesa UOKiK z dnia 17 września 2012 r. do złożenia informacji dotyczących osiągniętego w 2011 r. przychodu udzielił odpowiedzi w piśmie z dnia 27 września 2012 r., które zostało doręczone pozwanemu w dniu 2 października 2012 r. Mimo to, że Prezes UOKiK nie otrzymał jeszcze odpowiedzi powoda, już w dniu 25 września 2012 r. wydał zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego i możliwości zapoznania się przez powoda z zebrany materiał dowodowy. Na podstawie przedstawionych okoliczności powód stwierdził, że przy wydawaniu zaskarżonej decyzji Prezes UOKiK nie uwzględnił przedłożonych dowodów, dotyczących poniesionej przez (...) w 2011 r. straty.

Analizując przedstawione przez powoda argumenty Sąd I instancji miał na uwadze, iż w zawiadomieniu o zakończeniu postępowania dowodowego zamieszczono informację o możliwości zapoznania się z aktami sprawy do dnia 12 października 2012 r. Z akt administracyjnych nie wynika, że przed wydaniem zaskarżonej decyzji (...) skorzystało z możliwości zapoznania się z aktami sprawy. W zaskarżonej decyzji Prezes UOKiK, uzasadniając wysokość nałożonej na powoda kary pieniężnej wskazał wysokość uzyskanego w 2011 r. przez (...) przychodu (14 718 034, 65 zł). Wskazana kwota stanowiła podstawę do ustalenia wymiaru kary pieniężnej. Sąd wskazał, że zaskarżona decyzja została wydana w dniu 20 listopada 2012 r. Mając na uwadze przedstawione okoliczności stwierdził, iż wbrew wyrażonemu w odwołaniu stanowisku, treść uzasadnienia decyzji nie potwierdza domniemania, że przy jej wydawaniu Prezes UOKiK pominął informacje zawarte w piśmie (...) z dnia 27 września 2012 r., dotyczące sytuacji finansowej powoda. Stanowiska powoda nie potwierdza fakt, że przy określaniu wysokości kary pieniężnej Prezes UOKiK nie uwzględnił poniesionej przez (...) straty. Sąd podkreślił, że zgodnie z art. 106 ust.1 uokik za podstawę do ustalenia wysokości nakładanej kary pieniężnej przyjąć należy wartość przychodu przedsiębiorcy uzyskanego w roku rozliczeniowym poprzedzającym nałożenie kary. Powód w odwołaniu powołał się na definicję przychodu z art. 4 pkt 15 uokik, w której mowa o roku podatkowym poprzedzającym wszczęcie postępowania administracyjnego.

W ocenie Sadu, z akt sprawy nie wynika, że rok rozliczeniowy powoda nie pokrywa się z rokiem podatkowym i rokiem kalendarzowym. Ponadto nawet gdyby było inaczej, nie ulega wątpliwości, że zarówno wszczęcie postępowania przez Prezesa UOKiK jak i wydanie zaskarżonej decyzji miało miejsce w roku 2012, po zakończeniu poprzedniego roku rozliczeniowego jak i podatkowego. Z powyższego wynika, że przy określaniu wysokości kary pieniężnej nie uwzględnia się straty poniesionej przez przedsiębiorcę, ponieważ podstawę wysokości kary stanowi wartość uzyskanego przychodu a nie dochodu. Przyjęcie przez Prezesa UOKiK do wymierzenia kary pieniężnej kryterium dochodu stanowiłoby nie tylko naruszenie art. 106 ust.1 uokik, ale również prowadziłoby do sytuacji, w której nie osiągnięcie przez przedsiębiorcę dochodu lub poniesiona przez niego strata uniemożliwiłyby zastosowanie przez Prezesa UOKiK przepisu, obligującego do nałożenia kary.

Sąd ocenił, że kara pieniężna określona łącznie na poziomie 0,12 % przychodu uzyskanego przez powoda nie jest rażąco wygórowana i świadczy o uwzględnieniu przez Prezesa UOKiK wytycznych wymiaru kary określonych w art. 111 uokik, umożliwiając jednocześnie realizację ustawowych funkcji kary. Zdaniem Sądu przy ustalaniu wysokości nałożonej kary pieniężnej w należyтым stopniu zostały więc spełnione wytyczne Sądu Najwyższego wymienione w powołanym przez pełnomocnika powoda na rozprawie wyroku z dnia 15 maja 2014 r. sygn. akt III SK 44/13. W sprawie nie zaistniały inne okoliczności, uzasadniające zmianę zaskarżonej decyzji poprzez obniżenie nałożonych decyzją kar pieniężnych. Podnoszona w odwołaniu okoliczność, iż spółka musi realizować zadania własne gminy w zakresie odbioru odpadów komunalnych i zobligowana jest do świadczenia nierentownych usług nie upoważnia powoda do naruszania zbiorowych interesów konsumentów i nie stanowi podstawy do obniżenia nałożonej na przedsiębiorcę z tego tytułu kary pieniężnej.

Wobec powyższego zarzuty powoda dotyczące wydania decyzji bez wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i naruszenia przez to art. 233 § 1 kpc oraz art. 111 uokik należało, zdaniem Sądu uznać za nieuprawnione.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, na podstawie art. 479^{35a} §1 kpc, oddalił odwołanie jako bezzasadne. O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 98 kpc, stosownie do wyniku sporu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości. Wyrokowi zarzucił naruszenie:

1) art. 111 ustawy okik polegające na wymierzeniu kary pieniężnej przyjmując przychód spółki w 2011r. i nie uwzględnienie przy ustalaniu wysokości kary faktu, że usługi w zakresie oczyszczania miasta zamknęły się w tym roku wynikiem ujemnym oraz okoliczności, że powód będąc spółką komunalną zobligowany jest do świadczenia usług oczyszczania miasta, pomimo że występuje ujemny wynik tej działalności, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia zasady miarkowania kary;

2) art. 233 § 1 k.p.c. polegające na wydaniu wyroku z pominięciem wskazanych w pkt 1 apelacji przesłanek, co spowodowało, że wyrok został wydany z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów.

Wskazując na powyższe powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i odstąpienie od wymierzenia kary lub wymierzenie jej w wysokości nie wyższej niż 5000 zł.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się uzasadniona i prowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku, jednakże z innych przyczyn niż wskazano w jej treści. Podkreślenia wymaga natomiast, że w zakresie relewantnym dla rozpoznania niniejszej sprawy Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za swoje.

Niezależnie od podniesionych przez skarżącego zarzutów, stwierdzić należy, że Sąd I instancji naruszył przepis prawa materialnego t.j. art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy okik w brzmieniu obowiązującym do dnia do dnia wejścia w życie nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 5 sierpnia 2015r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych ustaw (Dz.U. z 2015r. poz. 1634). Z przepisu tego wynika, że zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zaś przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.).

Odnośnie wykładni cytowanego przepisu w orzecznictwie występowały rozbieżności.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 listopada 2015 r., sygn. akt III CZP 17/15, z której wynika, że przewidziana w art. 479⁴³ k.p.c. rozszerzona podmiotowo prawomocność materialna wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa jednokierunkowo t.j. na rzecz wszystkich osób trzecich, ale wyłącznie przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, przeciwko któremu ten wyrok został wydany. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „odmienność interesów reprezentowanych po stronie czynnej i biernej postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone daje podstawę do zajęcia stanowiska, że - jakkolwiek brzmienie art. 479⁴³ k.p.c. nie przewiduje odpowiedniego zróżnicowania trzeba w ramach wykładni dokonać jego teleologicznej redukcji. Powinna ona skutkować przyjęciem, że przewidziana w tym przepisie rozszerzona podmiotowo prawomocność materialna wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa jednokierunkowo, tj. na rzecz wszystkich osób trzecich, ale wyłącznie przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, przeciwko któremu ten wyrok został wydany. W efekcie omawiany wyrok działa na rzecz wszystkich, tj. strony powodowej i wszystkich osób trzecich, ale tylko przeciwko konkretnemu pozwanemu przedsiębiorcy.” Sąd Apelacyjny przychyliła się do poglądu Sądu Najwyższego, że „ograniczenie działania prawomocności wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

wyłącznie do pozwanego przedsiębiorcy oznacza, że niekorzystne skutki tego wyroku kierowane są jedynie do tego podmiotu, który miał zapewnione prawo do wysłuchania w postępowaniu.”

Wskazać należy, że przedstawiona uchwała Sądu Najwyższego nie stoi w sprzeczności z treścią wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie C-119/15, *Biuro (...) sp. z o.o. sp.k. w D. przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (ECLI:EU:C:2016:987). W orzeczeniu tym Trybunał Sprawiedliwości, odpowiadając na pytanie prejudycjalne zadane przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, stanął na stanowisku, iż „artykuł 6 ust. 1 i art. 7 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w związku z art. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów należy w świetle art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu i wpisanych do krajowego rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone mogło zostać uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy, który nie brał udziału w postępowaniu zakończonym wpisem owych postanowień do wspomnianego rejestru, za działanie bezprawne, stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej z tego tytułu, pod warunkiem – czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego – że przedsiębiorcy temu przysługuje skuteczny środek prawny zarówno przeciwko decyzji uznającej tożsamość porównywanych postanowień, obejmujący kwestię, czy – przy uwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności właściwych danej sprawie – owe postanowienia są materialnie identyczne, zwłaszcza pod względem wywołanych przez nie szkodliwych dla konsumentów skutków, jak i przeciwko decyzji ustalającej w danym wypadku kwotę kary pieniężnej.”

Przedmiotowe pytanie zostało zadane postanowieniem z dnia 19 listopada 2014 r., a więc przed wydaniem przez Sąd Najwyższy wskazanej uchwały, w okresie gdy linia orzecznicza polskiej judykatury nie była ustalona. Sąd Najwyższy opowiedział się za prezentowanym poglądem np. w wyroku z dnia 12 lutego 2014r. (III SK 18/13) i w wyroku z dnia 30 maja 2014r. (III CSK 798/12), stanowisko to nie było jednak jednolite. Odpowiedź na pytanie prejudycjalne mogła mieć w tym okresie węzłowe znaczenie dla wykładni prawa polskiego.

Sąd Najwyższy w powołanej uchwale, odnosząc się do tego pytania trafnie wskazał, że jest ono aktualne „przy założeniu, że wynikająca z art.479⁴³ k.p.c. rozszerzona podmiotowo prawomocność materialna wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa nie tylko przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, ale także każdemu innemu przedsiębiorcy, oraz że pod względem przedmiotowym prawomocność materialna takiego wyroku obejmuje nie tylko konkretne uznane za niedozwolone postanowienie konkretnego wzorca umowy, lecz również każde inne tożsame treściowo postanowienie wzorca umowy, a ponadto że przedmiotowy i podmiotowy zakres skutków uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone w ramach kontroli abstrakcyjnej determinuje przedmiotowy i podmiotowy zakres działania zakazu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumenta określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 OchrKonkurU”.

Analiza treści wyroku Trybunału Sprawiedliwości nie daje w podstaw do przyjęcia, że zasada efektywności prawa unijnego nakazuje akceptację wariantu interpretacyjnego odmiennego od tego, który za właściwy uznał Sąd Najwyższy. Wywody Trybunału Sprawiedliwości odnoszą się do tego, czy relewantne unijne unormowania „stoją (...) na przeszkodzie temu, by stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu i wpisanych do krajowego rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone mogło zostać uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy, który nie brał udziału w postępowaniu zakończonym wpisem owych postanowień do wspomnianego rejestru, za działanie bezprawne, stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej z tego tytułu”. Nie wynika z nich w żaden sposób by wprowadzenie do krajowych systemów prawnych takich rozwiązań było obowiązkiem państw członkowskich. Zgodnie z powołaną uchwałą Sądu Najwyższego, prawo polskie nie przewiduje rozwiązań analogicznych do tych, które opisano w cytowanym fragmencie uzasadnienia wyroku Trybunału Sprawiedliwości. Fakt, że w orzeczeniu tym przesądzono, iż

ich ewentualne wprowadzenie do krajowego porządku prawnego nie naruszałoby prawa unijnego nie ma znaczenia dla rozpatrywanej sprawy.

Rozważania zaprezentowane przez Trybunał Sprawiedliwości nie podważają prawidłowości analiz, które doprowadziły polski Sąd Najwyższy do przyjęcia wskazanego stanowiska.

Do mylnych wniosków prowadzić może proste zestawienie fragmentów wskazanych orzeczeń. W tym kontekście wskazać należy, iż Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, iż „nie można utrzymywać, że system krajowy taki jak ten, w który wpisuje się postępowanie główne, narusza przysługujące przedsiębiorcom prawo do obrony lub zasadę skutecznej ochrony sądowej” (pkt 43). Sąd Najwyższy uzasadnił natomiast swoje stanowisko potrzebą zapewnienia prawa do wysłuchania i wskazał, że gwarantowane jest ono na poziomie konstytucyjnym (art. 45 ust. 1), w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz w art. 47 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Sprzeczność stanowisk Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Najwyższego jest jednak pozorna. Treść przedmiotowych standardów ochrony praw podstawowych na poziomie krajowym i unijnym nie musi być identyczna. Na analizowanej płaszczyźnie, prawo unijne nie stoi na przeszkodzie zapewnieniu w krajowych porządkach prawnych gwarancji prawa do obrony, prawa do wysłuchania i zasady skutecznej ochrony prawnej idących dalej aniżeli analogiczne standardy ochronne przyjęte w prawie Unii Europejskiej. Przyjęcie, że kierunek wykładni odrzucony przez Sąd Najwyższy nie pozostaje w sprzeczności z prawem unijnym, nie prowadzi bowiem do wniosku, że jest on zgodny z prawem polskim.

Podkreślenia wymaga również, że Trybunał Sprawiedliwości nie badał bezpośrednio zgodności prawa polskiego w prawem unijnym, lecz dokonywał wykładni prawa Unii Europejskiej. Poza płaszczyznę oddziaływania prawa unijnego na krajowe porządki prawne, ustalenia Trybunału dotyczące treści prawa polskiego mają zatem jedynie pomocniczy charakter i nie są wiążące dla sądów krajowych. Wskazać należy, iż Trybunał Sprawiedliwości zastrzegł, że jego stanowisko dotyczące prawa polskiego opiera się na przedłożonych mu informacjach, „których zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego” (pkt 43).

Na tym tle uwidacznia się też to, że odpowiedź udzielona przez Trybunał Sprawiedliwości zachowuje walor użyteczności na obecnym etapie rozwoju prawa polskiego, a więc w stanie, dla którego ukształtowania się węzłowe znaczenie miała powołana uchwała Sądu Najwyższego. Orzeczenie unijne wytyczyło granice, w których polska judykatura mogłaby bez naruszania prawa unijnego zmienić swoje stanowisko w przedmiotowej kwestii. W ich ramach mieściłoby się przyjęcie kierunku analitycznego zasadniczo odmiennego, od tego który zaaprobował Sąd Najwyższy. Z wywodów Trybunału Sprawiedliwości wynika natomiast, że niedopuszczalne byłoby uznanie, że wystarczające do zapewnienia przedsiębiorcom poziomu ochrony wymaganego przez prawo unijne jest przyjęcie, że zakres sądowego badania tożsamości relewantnych klauzul ograniczać się może „wyłącznie do zwykłego formalnego porównania badanych postanowień z tymi widniejącymi w rejestrze” (pkt 42).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że cytowane w decyzji wyroki Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (w sprawach o sygn. XVII AmC 101/05, XVII AmC 490/09) stwierdzające abuzywność następujących klauzul:

- „(...) umowa ulega automatycznemu rozwiązaniu, jeżeli Zleceniodawca nie będzie terminowo regulował należności względem Zleceniobiorcy wynikających z załącznika nr 7 (...)

- „zmiana cen za wywóz odpadów komunalnych nie wymaga form aneksu do umowy”

nie zostały wydane w stosunku do powoda.

Z uwagi na to, że rozszerzona prawomocność materialna wyroku nie działa przeciwko innemu przedsiębiorcy, niż ten przeciwko któremu ten wyrok był wydany, brak jest możliwości uznania, że stosowanie wskazanych w decyzji klauzul (tożsamyh do zarejestrowanych odpowiednio pod nr 976 i 1977) przez powoda było bezprawne. Wobec

braku możliwości przypisania powodowi praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu nie był uprawniony do nałożenia na niego kary pieniężnej. W tej sytuacji rozważania dotyczące wysokości tej kary i przesłanek jej nałożenia są zbędne, wobec czego Sąd Apelacyjny je pominął.

Z tych względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. wyrok Sądu I instancji podlegał zmianie poprzez uchylenie zaskarżonej decyzji Prezesa UOKiK w całości.